

Konsekvenser for naturmangfold ved etablering av massedeponi ved Fjermestad, Time kommune

Fagrapport for naturmangfold, 2025

Katrine Marie Brynildsrud og Toralf Tysse

Konsekvenser for naturmangfold ved etablering av massedeponi ved Fjermestad, Time kommune

Ecofact rapport: 1165

www.ecofact.no

Referanse til rapporten:	Brynildsrud, K. M. og Tysse, T. 2025. Konsekvenser for naturmangfold ved etablering av massedeponi ved Fjermestad, Time kommune. Ecofact rapport 1165
Nøkkelord:	Biologisk mangfold, massedeponi, kystlynghei, vipe, åkerrikse
ISSN:	1891-5450
ISBN:	978-82-8469-164-0
Oppdragsgiver:	Teknaconsult AS
Prosjektleder hos Ecofact AS:	Knut Børge Størm
Prosjektmedarbeidere:	Toralf Tysse, Katrine Marie Brynildsrud
Kvalitetssikret av:	Ranveig Straume
Forside:	Foto: Katrine Marie Brynildsrud ©

www.ecofact.no

INNHOOLD

FORORD	3
SAMMENDRAG	4
1 INNLEDNING	5
2 LOKALISERING	5
3 TILTAKSBESKRIVELSE.....	6
3.1.1 Nullalternativet.....	6
3.2 INFLUENSOMRÅDET	6
4 METODIKK	7
4.1 FAGLIG STRUKTUR	7
4.2 VURDERING AV DELOMRÅDER	7
4.3 VURDERING AV VERDI, PÅVIRKNING OG KONSEKVENSS.....	8
4.3.1 Vurdering av verdi	8
4.3.2 Vurdering av påvirkning	11
4.3.3 Vurdering av konsekvens	13
4.4 SAMLET BELASTNING.....	15
4.5 DATAGRUNNLAG	16
5 STATUS OG VERDI FOR NATURMANGFOLD	17
5.1 KUNNSKAPSSTATUS FØR FELTBEFARING	17
5.2 NATURGRUNNLAGET	17
5.3 VERN OG OMRÅDER MED BÅNDLEGGING	17
5.4 NATURTYPER.....	17
5.5 ARTER OG ØKOLOGISKE FUNKSJONSOMRÅDER	19
5.5.1 Karplanter, moser, sopp og lav	19
5.5.2 Fugl.....	20
5.5.3 Øvrig vilt	22
5.6 FREMMEDE ARTER	23
5.7 ØKOSYSTEMTJENESTENE	23
5.8 USIKKERHET OG POTENSIALET FOR ANDRE FUNN	23
SAMLET VERDIVURDERING	24
6 PÅVIRKNING	25
6.1 NATURTYPER.....	25
6.2 ARTER OG ØKOLOGISKE FUNKSJONSOMRÅDER	25
6.2.1 Karplanter, moser, sopp og lav	25
6.2.2 Fugler	25
7 KONSEKVENSER	28
7.1 KONSEKVENSER	28
7.2 SAMLET BELASTNING.....	28

8 AVBØTENDE TILTAK	29
9 FORHOLDET TIL NATURMANGFOLDLOVEN	30
9.1 VURDERINGER	30
10 REFERANSER.....	33

FORORD

I forbindelse med massedeponering ved Fjermestad har Ecofact utarbeidet konsekvensutredning for naturmangfold, på oppdrag fra Teknaconsult. Foreliggende fagrapport er utarbeidet som ett av flere faggrunnlag. Rapporten er basert på feltundersøkelser og øvrig datainnsamling. Status, påvirkning og konsekvenser er vurdert for tiltaket. Kontaktperson for oppdragsgiver har vært Wei Fang som takkes for godt samarbeid og for opplysninger om tiltaket.

Sandnes, 15/05 2025

Katrine Marie Brynildsrud

SAMMENDRAG

Beskrivelse av oppdraget

Oppdragsgiver ønsker å legge til rette for massedeponering av fyllmasser og jordmasser fra områdeplan 0548 på Nåva, Fjermestad i Time kommune, slik at planområdet i fremtiden kan nyttes til dyrkningsområder for landbruk. Denne fagrapporten om naturmangfold er utarbeidet som ett av flere faggrunnlag for konsekvensutredningen..

Datagrunnlag

Det faglige grunnlaget for rapporten er innhentet gjennom feltarbeid 16/07 2024, og tilgjengelig kunnskap fra ulike databaser som Artskart og Naturbase.

Resultat

Dagens situasjon

Naturtyper

Det er registrert to lokaliteter med kystlynghei i planområdet. Kystlynghei er en sterkt truet (EN) naturtype og forekomstene har fått *Svært stor verdi*.

Økologiske funksjonsområder for arter

Flere rødlistede fuglearter hekker i og ved planområdet. Flere par sanglerke (NT – nær truet) er knyttet til planområdet, og under feltarbeidet ble det også registrert syngende vaktel (VU - sårbar) og gulspurv (VU). Storspove (EN) og vipe (VU), samt trolig også fiskemåke (VU) bruker området til næringssøk. Et eldre funn av åkerrikse (CR – kritisk truet) er registrert like utenfor. Denne arten er svært sjelden, og neppe årvisst i området. Ellers ble en varslende dverglo (VU) registrert like utenfor planområdet. Ellers legges det til grunn at gjøk (NT) bruker heipiplerke som vertsfugler i planområdet, og disse vil trolig i stor grad utgå med deponiet.

Vestlandsvikke (NT – nær truet) var fra før registrert langs Skrebergveien.

Påvirkning og konsekvens

Lokalitetene med kystlynghei vil forsvinne som følge av tiltaket. Påvirkningen er imidlertid kun vurdert til *Noe forringet* da forekomstene kun er mindre restareal og naturtypen ellers er vanlig forekommende i regionen.

Etablering av deponiet vil ha negative virkninger for fugleartene sanglerke og gulspurv, som begge hekker i planområdet. Disse forekomstene ventes å utgå i anleggsperioden. For øvrige arter er den negative påvirkningen mindre eller ubetydelig. Ved at det legges opp til at arealet med dyrka mark blir større, kan dette være positivt for arter som vipe, vaktel og åkerrikse.

Konsekvenser

Den samlede konsekvensen vurderes til ***Stor negativ konsekvens***.

Avbøtende tiltak

For å minimere påvirkningen på fugl anbefales det å legge anleggsarbeid og hogst utenom hekkesesongen. Det er ellers viktig å forhindre forurensing av tilgrensende vannforekomster, inkludert myr.

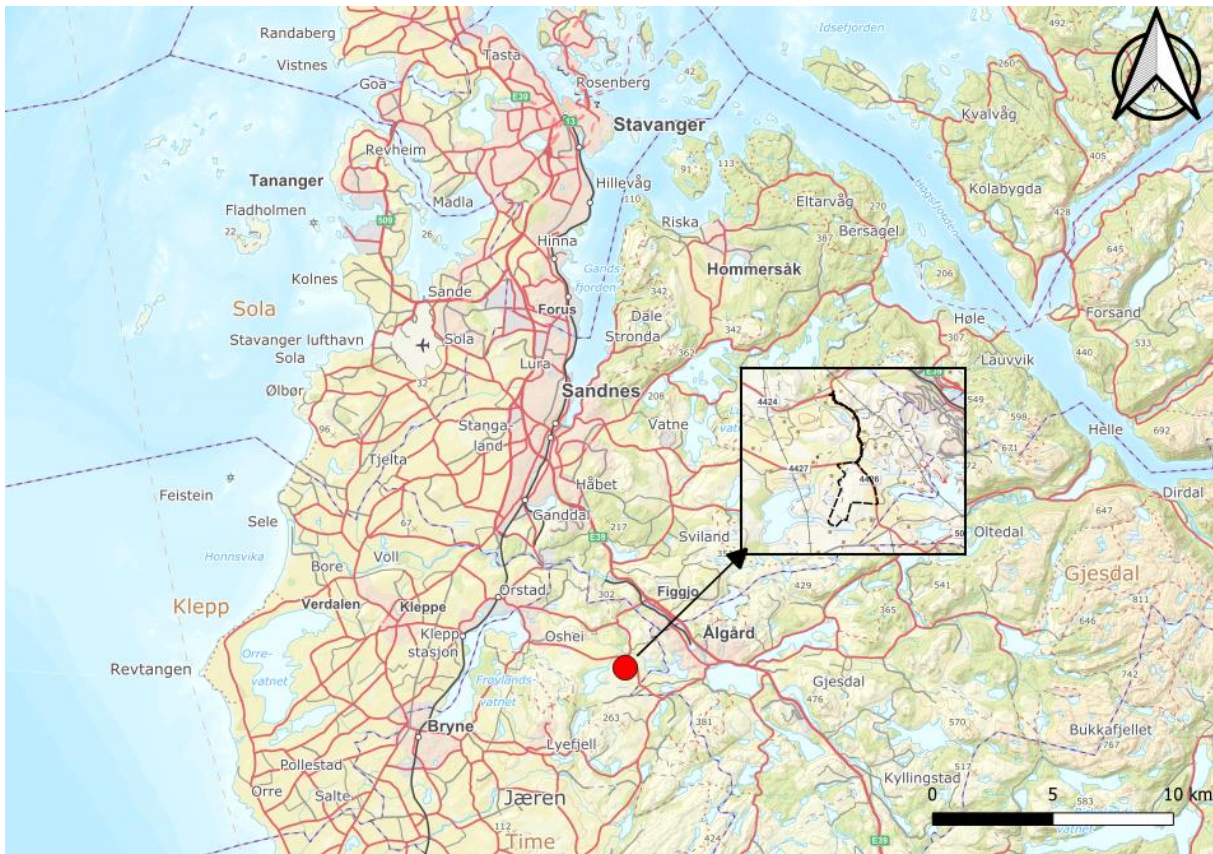
1 INNLEDNING

Tiltakshaver ønsker å legge til rette for arealer som skal benyttes til flytting/disponering av jord og masser fra utbyggingsområdene innenfor områdeplan 0548. Det er ønskelig å flytte jord til planområdet slik at dette kan benyttes til fremtidig jordbruk. I tillegg skal planen utrede utbedringstiltak av fylkesveg 4426.

Det er i den forbindelse stilt krav om konsekvensutredninger og foreliggende rapport utgjør konsekvensutredningen for naturmangfold. Rapporten belyser status, påvirkning og konsekvens for naturmangfold i og ved planområdet for foreliggende tiltak.

2 LOKALISERING

Tiltaket ligger øst i Time kommune, mellom Mosvatnet og Øygardsvatnet/Fjermestadsvatnet.

Figur 2.1. Geografisk beliggenhet av tiltaksområdet.

3 TILTAKSBESKRIVELSE

Teksten under er hentet fra planinitiativet:

«Planforslaget legger opp til håndtering av massene i nærområdet til områdeplanen. Det legges opp til mottak både av fyllmasser og jordmasser på den søndre eiendomssteigen til gnr. 32 bnr.14, slik at planområdet kan i fremtiden nyttes til dyrkningsområder for landbruk. Samlet sett er det mulig å deponere rundt 961 000 m³ av topp- og fyllmasser innenfor planområdet basert på et forprosjekt utarbeidet for området. Dette vil gi rundt 255 daa med nytt dyrkbart areal, i tillegg til forbedring av 27 daa med eksisterende fulldyrket mark ved utflating av arealet. Alle massene har maksimalt helling på 15%, men det søkes størst mulig områder med flatere helling. Dette løses blant annet ved å opparbeide skråninger i utkanten av delområdene. De aktuelle områdene for tiltak omtales som nord, sentral og sør. Landskapsbildet bevares ved å beholde Nåva som høyeste punkt i planområdet uten å tilføre masser til det og opprettholdelse av deler av innmarksbeite i nærheten.

Massehåndteringen vil føre til behov for transport av store mengder masser. Skrebergvegen vil være hovedrute for massetransporten.»

3.1.1 Nullalternativet

Nullalternativet er forventet situasjon i influensområdet dersom planen eller tiltaket ikke blir gjennomført. Det tar utgangspunkt i dagens miljøstand og beskriver den mest realistiske utviklingen i området uten planlagt tiltak. Nullalternativet er en videreføring av dagens situasjon.

3.2 Influensområdet

Alle områder som blir berørt av inngrepet defineres som del av influensområdet. For terrestriske naturtyper og vegetasjon vil influensområdet oftest omfatte området hvor direkte arealbeslag finner sted og i direkte nærhet til inngrep. For fugl og pattedyr vil influensområdet bestemmes av aksjonsradiusen til hver enkelt art og vil ofte være større under anleggsfasen. Ved foreliggende tiltak vurderes influensområdet til terrestriske naturtyper og vegetasjon å være knyttet til planområdet og de aktuelle tiltak som planlegges. For fugler vurderes planområdet å ha en større utstrekning.

4 METODIKK

Formålet med denne utredningen er å kartlegge eventuelle forekomster som er viktige for naturmangfoldet samt utrede konsekvensene av planlagt tiltak. Vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens følger *Konsekvensutredninger for klima og miljø*, Veileder M-1941 (Miljødirektoratet, 2023). Veilederen legger opp til at utredningsområdet kan deles inn i delområder der dette er hensiktsmessig. Deretter vurderes verdi, påvirkning og konsekvens separat for hvert delområde eller forekomst. Vurderingene sammenstilles til slutt til en samlet konsekvens for fagtemaet gitt planlagt tiltak.

4.1 Faglig struktur

Fagrapportens struktur og faglige inndeling følger Miljødirektoratets veileder M-1941. Følgende hoved-utredningskategorier for naturmangfold omfattes av denne veilederen:

- Verneområder og områder med båndlegging
- Naturtyper, etter DN-håndbok 13/19 eller NiN-systemet
- Arter med økologiske funksjonsområder
- Landskapsøkologiske sammenhenger
- Geologisk mangfold. Omtales ikke i denne rapporten, da det er fraværende.

I tillegg belyses relevante forekomster av fremmede arter og økosystemtjenester.

4.2 Vurdering av delområder

Veileder M-1941 legger opp til at utredningsområdet kan deles inn i delområder. Det kan også være hensiktsmessig å slå sammen flere kartleggingsenheter til felles delområder. I slike tilfeller er det en forutsetning at disse har tilnærmet samme verdi og funksjon (Miljødirektoratet, 2023).

I denne fagrapporten er det vurdert som mest hensiktsmessig å benytte de registrerte enhetene (naturtyper og funksjonsområder for rødlistearter) som delområder, uten å gjøre annen inndeling videre i rapporten.

4.3 Vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens

Metodikken i veilederen M-1941 er basert på at de identifiserte naturverdiene blir vurdert for verdi, påvirkning og konsekvens. Utgangspunktet for vurderingene er nullalternativet, dvs. en forventet situasjon i influensområdet dersom planen eller tiltaket ikke blir gjennomført. Nullalternativet tar utgangspunkt i dagens miljøtilstand, men legger inn den mest realistiske utviklingen i planområdet når tiltaket forventes gjennomført.

4.3.1 Vurdering av verdi

Med verdi menes en vurdering av hvor verdifullt et område eller miljø er. Verdi fastsettes langs en fem-delt skala fra *Ubetydelig verdi* til *Svært stor verdi* (jf. figur 4.1 og tabell 4.1). Det er glidende overganger mellom verdikategoriene.

Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi

Figur 4.1. Skala for vurdering av verdi. Skalaen er glidende og markøren flyttes for å nyansere verdivurderingen. ytterligere (Miljødirektoratet, 2023).

I veilederen er de ulike temaene under naturmangfold, gitt konkrete kriterier for å vurdere verdi. Vurderinger av verdi skal bygge på konkrete funn, og på vurderinger av potensial for flere funn. Tabell 4.1 gir en oversikt over verdikriteriene for temaene landskapsøkologiske funksjonsområder, viktige naturtyper og økologiske funksjonsområder for arter. Alle forekomster som ikke oppfyller noen av disse kriteriene er vurdert å være uten betydning, dvs. en kategori med lavere verdi enn *Noe verdi*.

Tabell 4.1. Verdisetting av kartleggingsenheter etter Miljødirektoratets veileder. Forekomster som faller utenfor skalaen i tabellen er uten betydning. Ulike geologiske forekomster skal også vurderes, men da det ikke er aktuelt i dette tilfellet er de ikke inkludert her.

Tema	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Verneområder og områder med båndlegging				Verdensarvområder Områder vernet etter naturmangfoldloven Foreslåtte verneområder Utalgte naturtyper etter naturmangfoldloven § 52
Naturtyper kartlagt etter Miljødirektoratets instruks	Naturtyper med sentral økosystemfunksjon med svært lav lokalitetskvalitet Nær truede naturtyper (NT) med svært lav lokalitetskvalitet Spesielt dårlig kartlagte naturtyper med svært lav lokalitetskvalitet	Kritisk truede (CR) med svært lav lokalitetskvalitet Sterkt truede (EN) med svært lav lokalitetskvalitet Sårbare naturtyper (VU) med svært lav lokalitetskvalitet Naturtyper med sentral økosystemfunksjon med lav lokalitetskvalitet Nær truede naturtyper (NT) med lav og moderat lokalitetskvalitet	Kritisk truede (CR) med lav lokalitetskvalitet Sterkt truede (EN) med lav eller moderat lokalitetskvalitet Sårbare naturtyper (VU) med lav, moderat eller høy lokalitetskvalitet Naturtyper med sentral økosystemfunksjon moderat og høy lokalitetskvalitet	Kritisk truede (CR) med moderat, høy eller svært høy lokalitetskvalitet Sterkt truede (EN) med høy eller svært høy lokalitetskvalitet Sårbare naturtyper (VU) med svært høy lokalitetskvalitet Naturtyper med sentral økosystemfunksjon og svært høy lokalitetskvalitet

		Spesielt dårlig kartlagte naturtyper med lav og moderat lokalitetskvalitet	Nær truede naturtyper (NT) med høy og svært høy lokalitetskvalitet Spesielt dårlig kartlagte naturtyper høy og svært høy lokalitetskvalitet	
Naturtyper kartlagt etter DN håndbok 13 og DN håndbok 19	C-lokaliteter av naturtyper kartlagt etter DN-HB13 C-lokaliteter av naturtyper kartlagt etter DN-HB19	Nær truede naturtyper (NT) med B- og C-kvalitet B-lokaliteter er naturtyper kartlagt etter DN-HB13 B-lokaliteter av naturtyper kartlagt etter DN-HB19 som ikke er av vesentlig regional verdi (konkret vurdering nødvendig)	Sterkt (EN) og kritisk truede (CR) naturtyper med C-kvalitet Sårbare naturtyper (VU) med B- og C-kvalitet A-lokaliteter av naturtyper kartlagt etter DN-HB13, inkl. nær truede naturtyper (NT) A og B-lokaliteter av naturtyper kartlagt etter DN-HB19, inkl. A-lokaliteter av nær truede naturtyper (NT).	Sterkt (EN) og kritisk truede (CR) naturtyper med A- og B-kvalitet Sårbare naturtyper (VU) med A-kvalitet
Arter inkludert økologiske funksjonsområder	Alminnelige og vidt utbrede arter og deres funksjonsområder Anadrom fisk: Vassdrag med sporadisk forekomst av anadrom fisk (ikke stedegen bestand) Innlandsfisk: Små bestander uten spesielle verdier Naturlig lite egnede forhold i innsjø/elv for fisk	Nær truede (NT) arter og deres funksjonsområde Fastsatte bygdenære områder som grenser til viktige funksjonsområder for villrein Anadrom fisk: Laks/sjørørret: Vassdrag med små bestander Sjørøye: Mindre bestand. Middels potensial for smoltproduksjon Innlandsfisk: Vassdrag med fiskebestander av regional/ lokal verdi	Sårbare (VU) arter og deres funksjonsområder Spesielt hensynskrevende arter og deres funksjonsområde Fastsatte randområder til de nasjonale villreinområdene Viktige funksjonsområder for villrein i de 14 øvrige villreinområdene (ikke nasjonale) Anadrom fisk: Laks/sjørørret: vassdrag med middels store bestander Sjørøye: Livskraftig bestand. Godt potensial for smoltproduksjon Innlandsfisk: Langtvandrende bestand av harr, ørret og sik Vassdrag som er (potensielt) høyproduktive for ørret, røye eller sik Andre størørretbest. Vassdrag med stor andel storvokst ørret	Fredede arter og deres funksjonsområder Prioriterte arter og deres funksjonsområder (eventuelt forskriftsfestet funksjonsområde) Sterkt truet (EN) og kritisk truet (CR) arter og deres funksjonsområder Nasjonale villreinområder Lokaliteter med relikts laks Anadrom fisk: Nasjonale laksevassdrag Andre spesielt verdifulle laksevassdrag (f.eks. storvokst laks) Sjørørret: stor bestand Sjørøye: Rent elvelevende bestand Stort potensial for smoltproduksjon Innlandsfisk: Spesielt verdifulle størørretbestander
Landskaps-økologiske sammenheng er	Naturområder og naturstrukturer som binder sammen funksjonsområder for vanlig forekommende arter	Lokalt viktige vilt- og fugletrekk Delvis intakte naturområder og naturstrukturer som er trekk-, vandrings- og forflytningskorridorer for a) et høyt antall arter eller b) for definerte grupper av arter (eks: amfibier, pollinatorer) Naturområder og naturstrukturer som bidrar	Regionalt/nasjonalt viktige områder for vilt- og fugletrekk Intakte sammenhenger som har en viktig funksjon som forflytnings- og spredningskorridor for arter mellom eller i tilknytning til større naturområdet Områder som bidrar til sammenbinding av verneområder eller	Særlig store og nasjonalt/internasjonalt viktige trekkruer

		til å binde sammen nøkkelområder for økologiske prosesser i økosystemene	dokumenterte funksjonsområder for arter med stor eller svært stor verdi Lengre elvestrekninger med langtvandrende fiskebestander	
--	--	---	--	--

Verneområder og områder med båndlegging

Ifølge veileder M-1941, inngår følgende kategorier under verneområder og områder med båndlegging:

- *Verdensarvområder*
- *Områder vernet etter naturmangfoldloven*
- *Foreslåtte verneområder*
- *Utvählte naturtyper etter naturmangfoldloven § 52*

Alle verdensarvområder, områder vernet etter naturmangfoldloven, foreslåtte verneområder og utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven § 52 skal gis *Svært stor verdi*.

Landskapsøkologiske sammenhenger

Ifølge veileder M-1941, inngår følgende kategorier under landskapsøkologiske sammenhenger:

- *Viktige arealer for naturmangfold, bundet sammen av områder med naturkvaliteter som legger til rette for vandring eller spredning, også kalt økologisk flyt, mellom disse.*
- *Landskapsøkologiske sammenhenger som bidrar til å bevare levedyktige bestander av arter gjennom flyt av gener eller individer mellom leveområder.*
- *Landskapsøkologiske sammenhenger faller inn under definisjonen av grønn infrastruktur, etter Stortingsmelding 14 (2015-2016).*

Tabell 4.1 gir en oversikt over kriteriene for verdisetting av landskapsøkologiske sammenhenger.

Naturtyper

Ifølge veileder M-1941, er naturtyper definert som følger:

I naturmangfoldloven er en naturtype definert som ensartet type natur som omfatter alle levende organismer og de miljøfaktorene som virker der, eller spesielle typer naturforekomster som dammer, åkerholmer eller lignende, samt spesielle typer geologiske forekomster.

Forvaltningsmålet for naturtyper er etter at mangfoldet av naturtyper ivaretas innenfor deres naturlige utbredelsesområde og med det artsmangfoldet og de økologiske prosessene som kjennetegner den enkelte naturtype. Se § 4 av naturmangfoldloven.

Naturtyper kan være kartlagt etter to ulike metoder, der naturtyper kartlagt etter DN-håndbok 13 og DN-håndbok 19 er eldre kartlegginger. Sistnevnte håndbok omfatter marint naturmangfold. Naturtyper kartlagt etter Miljødirektoratets instruks, er ofte nyere kartlegginger. Der det foreligger naturtyper kartlagt etter begge metodene, benyttes sistnevnte. Lokalteter som ikke oppfyller terskelkriterier for viktige naturtyper, vurderes å være *Uten betydning*.

Arter og deres økologiske funksjonsområder

Ifølge veileder M-1941, inngår følgende typer i kategorien arter og økologiske funksjonsområder:

- *Villrein*
- *Rødlistede og truede arter.*
- *Prioriterte arter.*
En prioritert art er vernet gjennom vedtak, kalt Kongelig resolusjon, og har fått juridisk beskyttelse etter naturmangfoldloven § 23 fordi de er særlig truet av utryddelse, arten har en vesentlig andel av sin naturlige utbredelse i Norge, eller det er internasjonale forpliktelser knyttet til arten.
- *Fredete arter.*
Dette gjelder alle virveldyr, med mindre det er åpnet for jakt, og enkelte planter og virvelløse dyr. Dette er arter som er fredet etter den gamle naturvernloven.
- *Spesielt hensynskrevende arter og spesielle økologiske former.*
Gjelder 12 fugler og moskus.

Et område som inneholder økologiske funksjoner for en eller flere arter i de ulike typene over, vurderes og gis *Noe verdi* eller større verdi i henhold til tabell 4.1.

4.3.2 Vurdering av påvirkning

Påvirkning er et uttrykk for de endringer som tiltaket vil medføre for berørte forekomster. Vurderinger av påvirkning relateres til den ferdig etablerte situasjonen og påvirkningen måles mot situasjonen i referansealternativet (nullalternativet). Det er kun områder som blir varig påvirket som skal vurderes. Alle tiltak som inngår i investeringskostnadene legges til grunn ved vurdering av påvirkning. Potensielle framtidige påvirkninger, som følge av andre/framtidige planer, inngår ikke i vurderingen.

Påvirkning av naturmangfoldet handler om at biologiske funksjoner og økologiske prosesser påvirkes, og at eventuelle sammenhenger helt eller delvis brytes. Vanlige påvirkningsfaktorer på naturmangfold er arealbeslag og forringelser av økologiske sammenhenger. Tiltak kan også føre til forurensning av vann og grunn, endret hydrologi, spredning av uønskede arter, støy og kunstig belysning. Anleggsarbeid og endringer i livsmiljø er forhold som har betydning for flere viltarter.

Skalaen for påvirkning er delt inn i fem trinn og går fra *Sterkt forringet* til *Forbedret* (jf. figur 4.2) for gradering av påvirkningen. Vurdering av påvirkning gjøres i forhold til nullalternativet. Dersom tiltaket ikke påvirker verdiene i nevneverdig grad, karakteriseres påvirkningen av delområdet som «ubetydelig». Graden av påvirkning begrunnes i hvert enkelt tilfelle.

Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
▲				

Figur 4.2. Skala for vurdering av påvirkning. Skalaen er glidende og markøren flyttes for å nyansere vurderingen.

Det er bare mulig å beskrive påvirkningen på en tilstrekkelig presis måte dersom en har god oversikt over hva tiltaket innebærer. Tiltakshaver må gi en god tiltaksbeskrivelse, og utreder må sette seg inn i hva tiltaket representerer for det berørte delområdet. Virkning på økologiske funksjoner og sammenhenger omtales deretter.

I denne rapporten er også påvirkninger fra anleggsarbeid inkludert i vurderingene for de permanente tiltakene. Selv om dette er en midlertidig situasjon, vil påvirkningen fra anleggsarbeid kunne ha betydning for virkningene av den ferdige situasjonen. For akvatiske forekomster medfører eksempelvis anleggsarbeid ofte en større risiko for tilslamming av leveområder enn utslipp fra driftsfasen. For fugler og pattedyr *kan* forstyrrelser under anleggsarbeidet gi en negativ kopling til tiltaksområdet.

Tabellene 4.2 gir en veiledning i bruk av påvirkningsskalaen. For hver påvirkningsgrad er det tilstrekkelig at ett punkt oppfylles. Vurderinger må suppleres av faglig skjønn.

Tabell 4.2. Kriterier for påvirkning av naturmangfold etter Miljødirektoratets veileder.

Tema	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Vern og områder med båndlegging	Bedrer tilstanden ved at området blir restaurert mot en opprinnelig naturtilstand.	Ingen eller uvesentlig virkning.	Noe påvirkning (som aktivitet, forurensning og kant-effekter). Ikke direkte arealinngrep.	Mindre påvirkning (som aktivitet, forurensning og kanteffekter) som berører liten del. Ikke er i strid med verneformålet.	Direkte inngrep i verneområdet. I strid med verneformålet.
Naturtyper	Bedrer tilstanden ved at eksisterende inngrep tilbakeføres til opprinnelig natur.	Ingen eller uvesentlig virkning.	Direkte arealinngrep på mindre enn 20 % av en mindre viktig del av lokaliteten. Liten forringelse av restareal. Svekker naturtypens utbredelse/tilstand lokalt/regionalt, ev. bidrar i noen grad til å svekke muligheten for å nå naturmangfoldlovens forvaltningsmål for naturtyper.	Direkte arealinngrep i 20-50 % av en mindre viktig del av lokaliteten. Noe forringelse (som aktivitet, forurensning og kanteffekter) av restareal. Svekker naturtypens utbredelse/tilstand regionalt/nasjonalt, ev. kan svekke muligheten til å nå forvaltningsmålet for naturtypen.	Direkte arealinngrep i den viktigste delen av lokaliteten. Direkte arealinngrep i mer enn 50 % lokaliteten. Direkte arealinngrep i 20-50 % av en mindre viktig del av lokaliteten, men restareal mister sine økologiske kvaliteter og/eller funksjoner. Svekker naturtypens utbredelse/tilstand nasjonalt/internasjonalt, ev. svekker med sikkerhet muligheten til å nå

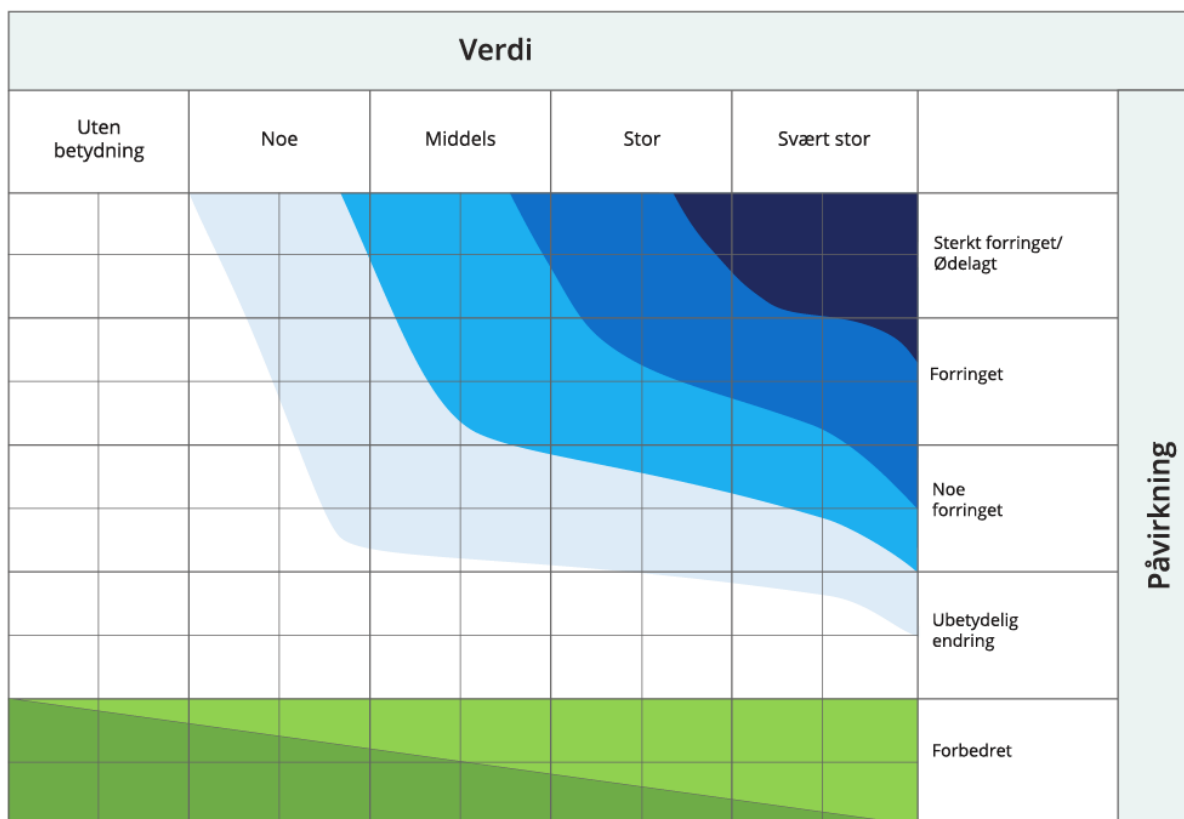
					forvaltningsmålet for naturtypen.
Arter med funksjons-områder	Gjenoppretter eller skaper nye trekk/ vandrings-muligheter mellom leveområder/ biotoper (også vassdrag). Viktige biologiske funksjoner styrkes.	Ingen eller uvesentlig virkning.	Splitter sammenhenger/ reduserer funksjoner, men vesentlige funksjoner opprettholdes i stor grad. Mindre alvorlig svekking av trekk/ vandrings-mulighet og flere alternative trekk finnes. Svekker artens bestand lokalt/ regionalt, ev. bidrar i noen grad til å svekke muligheten for å nå naturmangfoldlovens forvaltningsmål for arter.	Splitter opp og/eller forringer arealer slik at funksjoner reduseres. Svekker trekk/ vandringsmulighet, eventuelt blokkerer trekk/ vandringsmulighet der alternativer finnes. Svekker artens bestand regionalt/ nasjonalt, ev. kan svekke muligheten for å nå naturmangfoldlovens forvaltningsmål for arter.	Splitter opp og/eller forringer arealer slik at funksjoner brytes. Blokkerer trekk/vandring hvor det ikke er alternativer. Svekker artens bestand nasjonalt/ internasjonalt, ev. svekke muligheten for å nå naturmangfoldlovens forvaltningsmål for arter.
Landskaps-økologiske sammenhenger	Gjenoppretter eller skaper nye trekk/vandrings-muligheter mellom leveområder/ biotoper (også vassdrag). Viktige biologiske funksjoner styrkes.	Ingen eller uvesentlig virkning.	Splitter sammenhenger/reduserer funksjoner, men vesentlige funksjoner opprettholdes i stor grad. Mindre alvorlig svekking av trekk/ vandrings-mulighet og flere alternative trekk finnes.	Splitter opp og/eller forringer arealer slik at funksjoner reduseres. Svekker trekk/ vandrings- mulighet, eventuelt blokkerer trekk/ vandrings- mulighet der alternativer finnes.	Splitter opp og/eller forringer arealer slik at funksjoner brytes. Blokkerer trekk/vandring hvor det ikke er alternativer.

4.3.3 Vurdering av konsekvens

Konsekvensgraden fastsettes ved å sammenholde vurderingene av de berørte områdenes verdi og tiltakets påvirkningsgrad ved hjelp av en "konsekvensvifte" (figur 4.3). Verdiskalaen utgjør x-aksen i konsekvensvifta mens påvirkningsskalaen utgjør y-aksen. De negative konsekvensene er knyttet til en verdiforringelse av hvert delområde, mens det er motsatt med de positive konsekvensene.

Konsekvensvifta er bygget opp slik at delområder med stor og svært stor verdi kan oppnå mest negativ konsekvensgrad. De kan få svært alvorlig miljøskade (se tabell 4.3).

De mest positive konsekvensgradene, stor eller svært stor miljøforbedring, er forbeholdt områder eller delområder med lav, ubetydelig eller noe verdi. Her kan avbøtende tiltak, som restaurering eller istandsetting, gi bedret miljøtilstand (jf. tabell 4.3)

Figur 4.3. Konsekvensviften viser hvor alvorlig konsekvensene av planen eller tiltaket forventes å bli. Konsekvensen kommer frem ved å sammenholde et områdes verdi og påvirkning. Merk at glidende overganger mellom trinnene i verdi- og påvirkningsvurderingen kan gi utslag ved fastsetting av konsekvens. (Miljødirektoratet, 2023).

Tabell 4.3. Skala og veiledning for miljøskaden knyttet til de ulike konsekvensgradene av delområder, jf. figur 4.3 (Miljødirektoratet, 2023).

Skala	Konsekvensgrad	Forklaring
----	Svært stor konsekvens	Den mest alvorlige miljøskaden som kan oppnås for delområdet. Brukes kun for delområder med stor eller svært stor verdi.
---	Stor konsekvens	Alvorlig miljøskade for delområdet.
--	Betydelig konsekvens	Betydelig miljøskade for delområdet.
-	Noe konsekvens	Noe miljøskade for delområdet.
0	Ubetydelig konsekvens	Ingen eller ubetydelig konsekvens for delområdet.
+/++	Noe/betydelig positiv konsekvens	Forbedring (+) eller betydelig forbedring (++)
+++/>++++	Stor/svært stor positiv konsekvens	Stor forbedring (+++) eller svært stor forbedring (++++). Brukes i hovedsak der områder med ubetydelig eller noe verdi får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket

Samlet konsekvens

For å komme frem til en samlet konsekvens er tabell 4.4 benyttet. Tabellen er hentet fra veilederen (Miljødirektoratet, 2023) og angir kriteriene for samlet konsekvens. Samlet konsekvens sammenstiller konsekvensen av alle delområdene til en overordnet konsekvens for tiltaket.

Tabell 4.4. Kriterier for fastsettelse av konsekvens for hvert alternativ (Miljødirektoratet, 2023).

Konsekvensgrad for miljøtema	Kriterier for konsekvensgrad
Kritisk negativ konsekvens	Kritisk negativ konsekvens betyr at gjennomføring av alternativet medfører forringelse eller ødeleggelse av nasjonalt eller internasjonalt viktig naturmangfold. Brukes kun for områder med registreringskategorier som er gitt stor eller svært stor verdi, eller der den samlede belastningen er svært stor. - Flere delområder med konsekvensgrad svært alvorlig konsekvens (4 minus). - Svært stor samlet belastning.
Svært stor negativ konsekvens	Svært stor negativ betyr at gjennomføring av alternativet medfører forringelse eller ødeleggelse av nasjonalt viktig naturmangfold. Brukes kun for områder med registreringskategorier som er gitt stor eller svært stor verdi, eller der det er stor samlet belastning. - Overvekt av delområder med konsekvensgrad alvorlig konsekvens (3 minus). - Ett eller flere delområder har konsekvensgrad svært alvorlig (4 minus). - Stor samlet belastning.
Stor negativ konsekvens	Tiltaket medfører stor konsekvens for naturmangfoldet innenfor influensområdet. - Overvekt av delområder med konsekvensgrad betydelig (2 minus). - Flere delområder med konsekvensgrad alvorlig (3 minus). - Ett delområde kan ha konsekvensgrad svært alvorlig. - Bidrar til økt samlet belastning.
Middels negativ konsekvens	Tiltaket medfører betydelig konsekvens for naturmangfoldet innenfor influensområdet. - Overvekt av delområder har konsekvensgrad noe konsekvens (1 minus). - Flere delområder har konsekvensgrad betydelig (2 minus). - Flere delområder kan ha konsekvensgrad alvorlig (3 minus). - Ingen delområder er gitt svært alvorlig konsekvensgrad.
Noe negativ konsekvens	Tiltaket medfører noe konsekvens for naturmangfoldet innenfor influensområdet. Lite konflikt med naturmangfold innenfor influensområdet. - Delområder har lave konsekvensgrader. - Overvekt av delområder med konsekvensgrad noe konsekvens (1 minus) og ubetydelig konsekvens (0). - Et par delområder kan ha konsekvensgrad betydelig (2 minus). - Ingen delområder er gitt konsekvensgrad svært alvorlig (4 minus) eller alvorlig (3 minus).
Ubetydelig konsekvens	Tiltaket/alternativet vil ikke medføre vesentlige endringer for naturmangfoldet i 0-alternativet. - Overvekt av delområder med ubetydelig konsekvensgrad (0). - Ett delområde kan inneholde konsekvensgrad noe konsekvens (1 minus). - Ingen delområder er gitt svært alvorlig (4 minus), alvorlig (3 minus) eller betydelig (2 minus) konsekvensgrad.
Positiv konsekvens	Benyttes i delområder som er gitt ubetydelig eller noe verdi som får noe eller betydelig verdiøkning som følge av tiltaket. Tiltaket/alternativet er en forbedring for naturmangfoldet i forhold til 0-alternativet. - Overvekt av delområder med positiv konsekvensgrad (1 eller 2 pluss). - Kan kun inneholde delområder med noe negativ konsekvensgrad. - Delområder med noe negativ konsekvensgrad (1 minus) oppveies klart av delområdene med positiv konsekvensgrad.
Stor positiv konsekvens	Benyttes i delområder som er gitt ubetydelig eller noe verdi som får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket. Stor forbedring for naturmangfoldet i forhold til 0-alternativet. - Overvekt av delområder med svært stor miljøforbedring (4 pluss). - Overvekt av delområder med svært positiv konsekvensgrad. - Kan kun inneholde delområder med lav negativ konsekvensgrad, delområder med negativ konsekvensgrad oppveies klart av områdene med positiv konsekvensgrad.

4.4 Samlet belastning

I samsvar med naturmangfoldlovens § 10 og §§ 4-12, skal også tiltakets samlede virkninger for naturmangfold vurderes, sett i lys av virkninger fra allerede gjennomførte, vedtatte eller godkjente planer i influensområdet. Altså, er det vurdert om tiltaket sammen med andre eksisterende eller planlagte tiltak, samlet kan påvirke forvaltningsmålene for truede og prioriterte arter, samt verdifulle, truede og/eller utvalgte naturtyper. Det er også gjort en vurdering av om tilstand og bestandsutvikling til disse arter/naturtyper kan bli vesentlig berørt.

4.5 Datagrunnlag

Det ble gjennomført feltregistreringer av naturmangfold den 16.07.2024. Grensene for planområdet ble endret etter at feltarbeidet ble gjennomført. Området langs Skrebergveien er derfor ikke undersøkt i felt. Det vurderes som svært lite sannsynlig at det forekommer forvaltingsrelevante naturtyper i dette området. Feltregistreringene er supplert med opplysninger/materiale fra følgende kilder:

- Offentlige databaser (Naturbase, Artskart, Temakart Rogaland)

Samlet sett vurderes datagrunnlaget som tilstrekkelig til å belyse planområdets betydning/verdi for naturmangfoldet. Feltarbeidet ble gjennomført i en relativt tidlig fase av vekstsesongen, noe som betyr at ikke alle plante- og fugleartene som er knyttet til området kunne registreres. Planområdet har likevel vært godt besøkt av botanisk og ornitologisk kyndige personer opp gjennom årene, og mange av disse registreringene er lagt inn på nettsteder som Artsobservasjoner. Usikkerheten knyttet til materialets representativitet for planter og fugler vurderes derfor som liten.

5 STATUS OG VERDI FOR NATURMANGFOLD

5.1 Kunnskapsstatus før feltbefaring

Eksisterende kunnskap på naturmangfold baserer seg i hovedsak på nettstedene Artskart, Naturbase og Temakart Rogaland. Det er lagt til grunn at den viktigste kunnskapen om naturmangfoldet i planområdet, utenom feltregistreringene, er offentlig tilgjengelig.

5.2 Naturgrunnlaget

Med sin nære beliggenhet til havet, ligger planområdet innenfor klart oseanisk vegetasjonsseksjon, O2. Klimaet er derfor sterkt preget av nærheten til Nordsjøen og den varme Golfstrømmen, noe som gir relativt milde vintre og en lang vekstsesong. Berggrunnen i planområdet består av granitt, en hard bergart som gir overveiende et næringsfattig jordsmonn. Planområdet ligger i den boreonemorale vegetasjonssonen. Dette betyr at edelløvskog med sommereik, ask, alm, lind, hassel og andre varmekrevende arter ofte dominerer i solvendte lier med godt jordsmonn, mens furu dominerer på skinnere jord.

5.3 Vern og områder med båndlegging

Det ligger ingen verneområder innenfor influensområdet.

5.4 Naturtyper

Planområdet består av beitemark som gjødsles i varierende grad. Det er noe dyrket mark innenfor planområdet, særlig i sør og øst. Helt i sør er det et plantefelt med sitkagran. Det er kun identifisert én naturtype etter Miljødirektoratets instruks innenfor planområdet. I figur 5.1 er de registrerte naturtypenes verdi illustrert langs en verdiskala, se også tabell 5.2. Naturtypeforekomstene er vist på kart i figur 5.2.

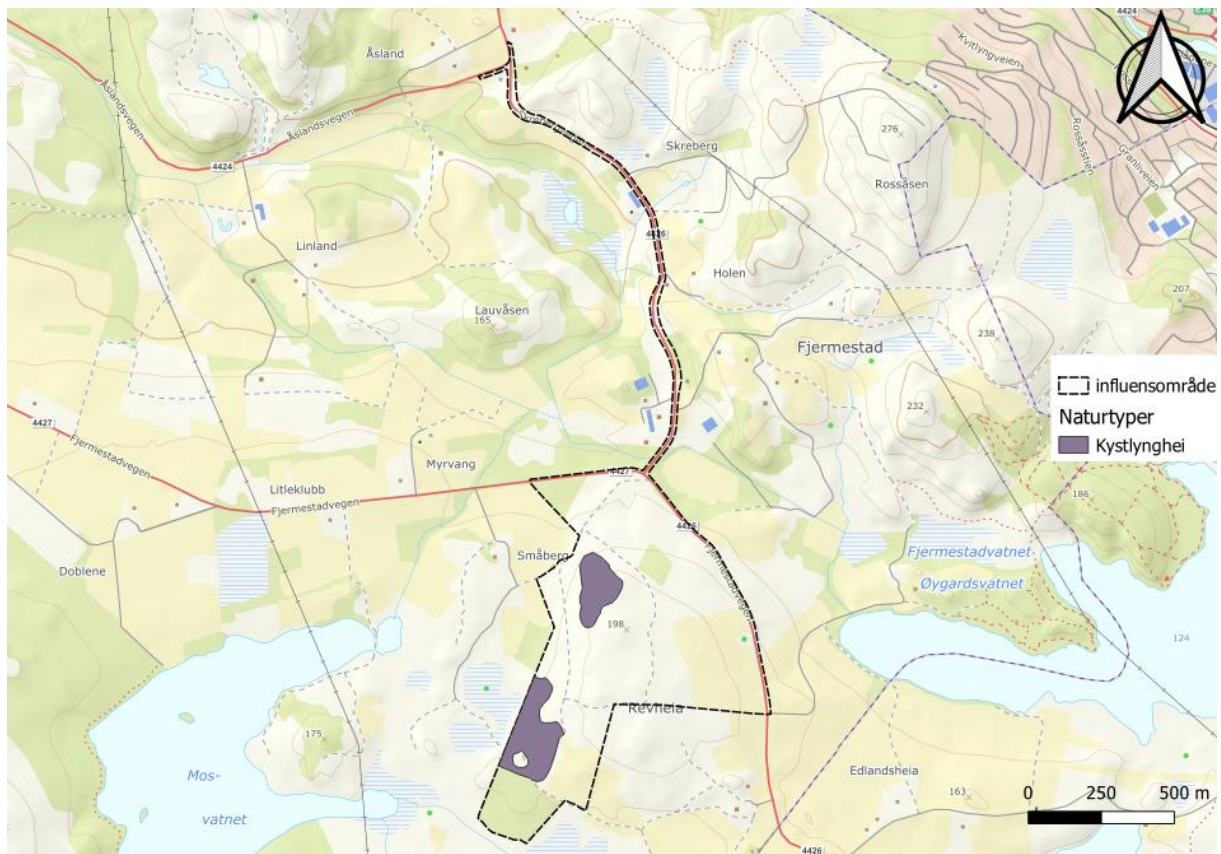
Viktige, utvalgte og rødlistede naturtype

Kystlynghei

Det er kartlagt to lokaliteter med kystlynghei som begge er en del av et større beiteområde, der omkringingliggende beitemark er mer gjødslet. Den nordligste lokaliteten (Nåva) består av intermediær kystlynghei som beites av storfe der beitetrykket er moderat. Av fremmede arter er det registrert noen forekomster av sitkagran. Den sørligste lokaliteten (Revheia) består av kalkfattig kystlynghei med klart hevdpreg. Her beiter både storfe og sau, men beitetrykket er lavt. Begge lokalitetene er intakte og tilstanden vurderes derfor som god. Begge lokalitetene er fuktheier med mye blåtopp og bjønnskjegg. Mosaikk med myr forekommer og her vokser mye rome. Røsslyng forekommer, fortrinnsvis på tørrere partier. Naturmangfold vurderes i begge tilfeller til moderat på grunn av lyng i byggefase. Begge lokaliteter får dermed høy kvalitet. Kystlynghei er en sterkt truet (EN) naturtype, og forekomstene får **Svært stor verdi** etter gjeldende metodikk.

	Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Kystlinghei - Nåva					▲
Kystlynghei - Revheia					▲

Figur 5.1. De registrerte naturtypenes verdi illustrert langs en glidende verdiskala. Kystlynghei med kvalitet «lav», «middels» eller «høy» er en utvalgt og sterkt truet naturtype og får Svært stor verdi.

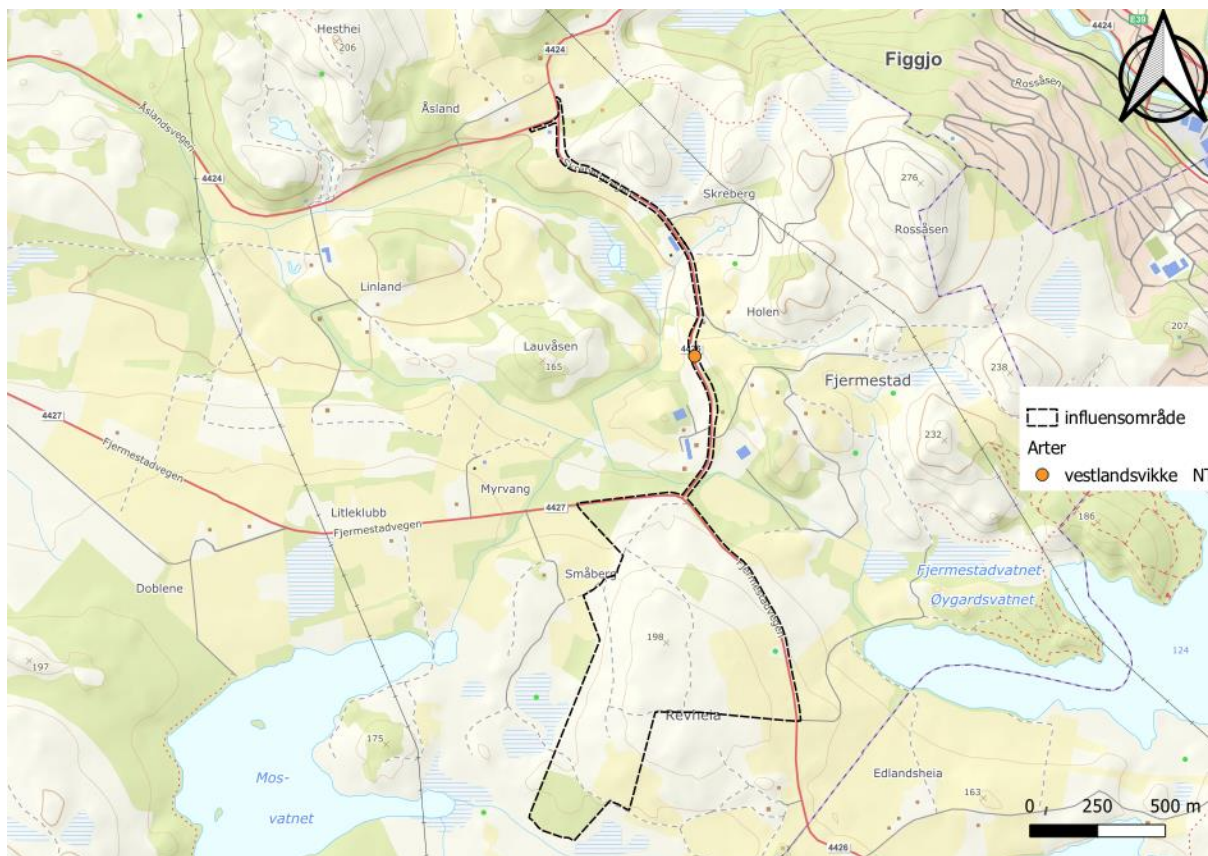

Figur 5.2. Naturtypene i og ved planlagt tiltak

5.5 Arter og økologiske funksjonsområder

5.5.1 Karplanter, moser, sopp og lav

I planområdet vokser det vanlig forekommende arter som blåtopp, bjønnskjegg, rome, klokkelyg og røsslyng. Langs Skrebergveien er det fra før registrert Vestlandsvikke (NT – nær truet).

Figur 5.3 Vestlandsvikke (NT) registrert langs Skrebergveien.

	Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Vestlandsvikke			▲		

Figur 5.4. De registrerte plantenes verdi illustrert langs en glidende verdiskala.

5.5.2 Fugl

Fugler i og ved planområdet

Feltarbeid på hekkende fugler ble gjennomført den 12.04.2024 og 20.06.2024. Den første feltdagen ble lagt tidlig grunnet registrering av tidlige trekkfugler som vipe, sanglerke m.fl. På siste feltdag ble det forutsatt at alle trekkfuglene var på plass, og at mange av hekkeartene hadde langt fremskredet hekking. Tidlig ankomne hekkefugler vil på denne tiden typisk ha noe lav sangaktivitet, men arter som har ankommet i mai vil typisk ha en del sangaktivitet.

Planområdet ligger i et variert kulturlandskap, med mosaikkpreget teigstruktur. Typisk veksler dyrka mark, innmarksbeiter, myr, vann og skogteiger i dette landskapet. Denne teigstrukturen gir grunnlag for mange fuglearter med ulike krav til habitater. Planområdet omfatter stort sett innmarksbeiter og fulldyrka mark, samt innslag av to skogteiger. Øverst i området ligger det innslag av myr som er grøftet og drenert.

Hekkefugler

Under feltarbeidet i april og juni 2024 ble det registrert flere fuglearter med hekkeatferd i planområdet. Vanligste art var heipiplerke, som ble registrert i stort sett hele planområdet. Sanglerke (NT) og steinskvett er også relativt vanlige arter i de åpne områder i planområdet, men disse artene var ikke tallrike, som heipiplerke. Ellers ble buskskvett (syngende hann), storspove (VU – sårbar, næringssøk), linerle (par), enkeltbekkasin (1) og vaktel (VU) sett eller hørt (vaktel) i de treløse områdene av planområdet. I tilknytning til trær og busker ble det registrert arter som kråke, tornirisk, måltrost, bokfink, rødstrupe, løvsanger, tornsanger og bokfink. Det legges til grunn at alle disse hekker innenfor planområdet.

Like utenfor planområdet ble det i juni registrert en varslende storspove, trolig med unger. Arten ble ellers sett i planområdet, men kun som næringssøkende og overflygende. Det er sannsynlig at storspover ikke hekket i planområdet i 2024, men utenfor området.

En varslende dverglo (VU) ble registrert nord for planområdet i juni, men denne ble ikke gjenfunnet etter at den ble skremt opp. Det er likevel sannsynlig at det er en hekkelokalitet for arten i det aktuelle området. Dverglo er en sjelden/uvanlig hekkefugl i fylket.

Gulspurv (VU) hekker trolig i den nordlige delen av planområdet. En syngende hann ble registrert her i april, og arten er også registrert i Artskart.

På nettstedet Artskart er det registrert fiskemåke (VU) og gjøk (NT) i den nordlige delen av planområdet. Dette er arter som imidlertid ikke ble registrert under feltarbeidet, men som kan ha økologiske funksjonsområder her, om ikke årvisst. Fiskemåke er en art som neppe hekker innenfor området, mens gjøk kan parasittere hekkende heipiplerke her. Gulspurv er en sannsynlig hekkefugl.

Like utenfor planområdet er det en eldre (2018) registrering av åkerrikse (CR – kritisk truet) fra hekketiden. Da arten er svært sjelden som hekkefugl i fylket, er det lite sannsynlig at arten hekker fast i området.

Sør og sørvest for planområdet er det et våtmarksområde med myr og en bukt av Mosvatnet som fremheves som viktig. Innenfor dette området ble det registrert tre vipper med hekkeatferd, flere par med buskskvett, to syngende sivsangere, to enkeltbekkasin og flere andefugler (toppand, krikand, stokkand) knyttet til bukta. Da området inngår i et økologisk funksjonsområde for vipe, hever dette verdien til **Svært stor verdi**. De øvrige forekomstene som ble registrert her, har kun **Noe verdi**.

Vipe (CR) ble ikke sett i planområdet under feltarbeidet, men skal ha blitt registrert to ganger her av andre i 2024 (kilde: Artskart).

En postende adult havørn ble sett ved Mosvatnet den 12.04.2024 det er ingen opplysninger om hekking av arten i området, men hekking i denne delen av Time kommune kan ikke utelukkes.

Hekkefuglbestanden i plan- og influensområdet vurderes å være relativt representativ for denne type områder i distriktet. Både vipe og storspover hekker i denne delen av Time kommune.

Trekkende og overvintrende fugler

Det er begrenset med opplysninger om fuglelivet i planområdet utenfor hekketiden, og vi har ikke gjort egne undersøkelser i denne perioden. På Artskart er det registrert arter som heilo (NT), fjellvåk, myrhauk (EN) og musvåk i planområdet. Med unntak av heilo, er disse funnene trolig tilfeldige observasjoner, og arter som ikke er spesielt tilknyttet planområdet.

Viktige forekomster

Med grunnlag i gjennomgangen over, er det først og fremst de rødlistede fugleartene som fremheves som viktige. I tabell 5.1 og figur 5.5 er det en oversikt over viktige funn i og ved planområdet.

Tabell 5.1 Oversikt over viktige arter og økologiske funksjonsområder i planområdet.

Art/gruppe	Rødliste	Funksjon	Sted	Kilde	Verdi	Figur
Åkerrikse	CR	Hekkeområde	Influensområdet	Artskart	Svært stor	5.5
Vipe	CR	Næringssøk? Hekkeområde	Planområdet Influensområdet	Artskart Feltarbeid	Svært stor	5.5
Storspove	EN	Næringssøk Hekkeområde	Planområdet Influensområdet	Feltarbeid Feltarbeid	Svært stor	5.5
Vaktel	VU	Hekkeområde	Planområdet	Feltarbeid	Stor	5.5
Sanglerke	VU	Hekkeområde	Planområdet	Feltarbeid	Stor	5.5
Dverglo	VU	Hekkeområde?	Influensområdet	Feltarbeid	Stor	5.5
Gulspurv	VU	Hekkeområde	Planområdet	Artskart og feltarbeid	Stor	5.5
Fiskemåke	VU	Næringsområde?	Planområdet	Artskart	Stor	5.5
Gjøk	NT	Hekkeområde	Planområdet	Artskart	Stor	5.5
Våtmarksfugler		Hekkeområde	Influensområdet	Artskart	Stor	5.5

Kommentarer

Åkerrikse: Ett funn fra 2018

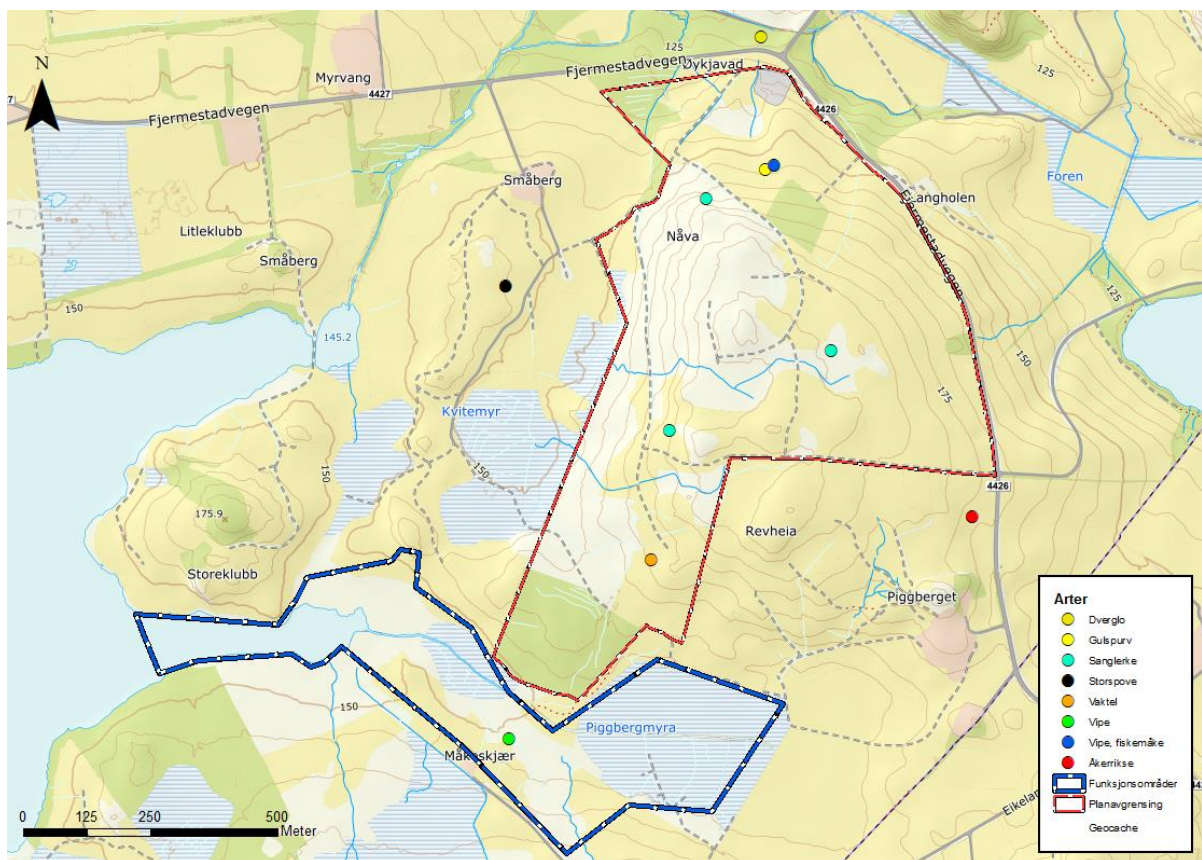
Vipe: Arten ble kun sett utenfor planområdet under feltarbeidet, men to registreringer i planområdet i Artskart. Arten hekker i eller ved det aktuelle våtmarksområdet.

Fiskemåke: Ett funn i Artskart. Neppe hekkeområde.

Funnene i Artskart har en koordinatpresisjon på 123 meter (gulspurv, fiskemåke og vipe) og 50 meter (åkerrikse).

Funnene av arter som storspove og sanglerke er kun tentativt plassert, da de typisk beveget seg i et større område.

Øvrige funn i planområdet gis ubetydelig eller noe verdi.

Figur 5.5 Beliggenhet av funn av arter og økologiske funksjonsområder i og ved planområdet.

5.5.3 Øvrig vilt

Under feltarbeidet ble det ikke registrert andre dyrearter enn fugler i planområdet. Det er heller ingen funn på Artskart av andre dyrearter i planområdet eller tilgrensende arealer. Potensielle pattedyr som kan finnes i området er hare, rådyr, røyskatt, snømus og smågnagere. Det kan også finnes frok i området. Med foreliggende kunnskap settes verdien av øvrig vilt til **Noe verdi**, da det foreløpig ikke er noe som tyder på at området har større verdi for denne gruppen.

5.6 Fremmede arter

Det ble registrert flere forekomster av sitkagran (SE – svært stor risiko) nordvest i planområdet.

5.7 Økosystemtjenestene

Økosystemer er tjenester som naturen gir oss mennesker. Slike tjenester innenfor planområdet oppsummeres her, men verdisettes ikke i seg selv da de hovedsakelig inkluderes i verdivurderingene gjort i rapporten.

Innenfor planområdet er det først og fremst beitemark og dyrket mark, som bidrar med karbonlagring i jordsmonnet. Grøntområdet bidrar også med vannregulering og kan til en viss grad begrense oversvømmelser og erosjon.

5.8 Usikkerhet og potensialet for andre funn

En kartlegging av naturmangfold i et såpass stort område som planområdet vil aldri bli fullstendig innenfor de gjeldende tidsrammer. Da det er svært tidkrevende å få dekket alle potensielt berørte arealer grundig, vil det derfor være noe usikkerhet knyttet til materialet. Usikkerheten vil være størst knyttet til laverestående forekomster, som lav, sopp og mose, men til en viss grad også til høyere planter og fugler. I dette tilfellet vil det største usikkerhetsmomentet være strekningen langs Skrebergveien, da denne ikke er undersøkt.

Samlet verdivurdering

En samlet oversikt over verdivurderingene er gitt i tabell 5.3.

Tabell 5.2. Samlet oversikt over verdivurderingene av viktige forekomster i tiltakets influensområde.

Tema	Forekomst	Vektlagt	Verdi
Naturtyper	Nåva	Utvalgt naturtype	Svært stor verdi
	Revheia	Utvalgt naturtype	Svært stor verdi
Arter og deres økologiske funksjonsområde	<i>Planter</i>		
	Vestlandsvikke (NT)	Nær truet	Middels verdi
	<i>Fugler</i>		
	Vipe	Kritisk truet	Svært stor verdi
	Åkerrikse	Kritisk truet	Svært stor verdi
	Storspove	Sterkt truet	Svært stor verdi
	Vaktel	Sårbar	Stor
	Sanglerke	Sårbar	Stor
	Dverglo	Sårbar	Stor
	Gulspurv	Sårbar	Stor
	Fiskemåke	Sårbar	Stor
	Gjøk	Nær truet	Middels
	Våtmarksfugler	Livskraftig	Noe
	<i>Øvrig fauna</i>		
	Vilt, vanlig forekommende arter	Livskraftig	Noe

6 Påvirkning

Ved vurdering av påvirkning på naturmangfold er det inkludert både arealbeslag og anleggsarbeid som kan gi permanente virkninger.

6.1 Naturtyper

Begge lokalitetene vil bli helt eller delvis dekket med masser som følge av tiltaket. Området vil deretter brukes som dyrkningsområder for landbruket, og den forvaltingsrelevante naturtypen kystlynghei vil forsvinne innenfor planområdet. Kystlynghei er en vanlig forekommende naturtype i regionen. De to lokalitetene i planområdet er omgitt av gjødslet mark, og er trolig restareal av det som en gang har vært et større kystlyngheiområde. Tap av lokalitetene vil ikke svekke naturtypens utbredelse regionalt eller nasjonalt, men i noen grad lokalt. Påvirkningen vurderes derfor til *Noe forringet*.

6.2 Arter og økologiske funksjonsområder

6.2.1 Karplanter, moser, sopp og lav

Vestlandsvikke (NT) vokser langs veikanten langs Skrebergveien. Dette er ikke et viktig leveområde for arten, men forekomsten vil trolig forsvinne som følge av utbedringer langs veien. Påvirkningen vurderes derfor til *Noe forringet*.

6.2.2 Fugler

Åkerrikse (CR) er registrert utenfor planområdet, men kun med én observasjon. Det vurderes som sannsynlig at dette ikke er en permanent, og årviss, forekomst, da åkerrikse er en svært sjelden art i distriktet, og i hele Norge. Tilgrensende teig i planområdet skal med foreliggende planinitiativ ikke røres, noe som betyr at åkerriksens naturlige habitater i området ikke blir forringet av tiltaket. Støy under anleggsarbeidet vurderes som en marginal problemstilling. Påvirkningen vurderes til *Ubetydelig endring* for åkerrikse.

Vipe (CR) ble registrert ved to anledninger i planområdet i hekketiden (Artskart). Selv om denne ikke ble registrert under feltarbeidet, kan dette indikere at planområdet i det minste er et næringsområde for arten. Det er usikkert hvorfor vipene ikke ble registrert under feltarbeidet av Ecofact, som skjedd før og imellom de to datoene som er registrert i Artskart. Funnene av to vipere i hekketiden (april og juni) må likevel legges til grunn, og betyr da at planområdet er et funksjonsområde for arten. Da den aktuelle delen av planområdet er planlagt for deponi, betyr dette at området som en worst case vil være utilgjengelig for hekking av vipere i en 10 års periode. Dette gjelder også store deler av planområde som næringsområde. Vurderingen er at anleggsarbeidet vil kunne ha negative virkninger for hekkende vipere i området også for driftsfasen, og at området trolig vil bli mindre egnet som hekkeområde i driftsfasen. Mosaikken i området kan være tiltrekkende for vipere, men den menneskelige forstyrrelsen er trolig såpass stor at vipene har problemer med å få ut unger. Vipene som hekker sør for planområdet kan bli påvirket av en endring i omgivelsene og forstyrrelse under anleggsarbeidet. En opparbeidet eng

der det i dag er skog, vurderes likevel som positivt for vipene, både ift. predasjon og nye potensielle hekkeområder. Skjønnsmessig vurderes påvirkningen samlet sett til *ubetydelig endring*, da det vil være både positive og negative forhold.

Storspove (EN) er ikke dokumentert hekkende i planområdet, men bruker området til næringssøk. Den menneskelige aktiviteten i planområdet kan ha betydning for at arten tilsynelatende ikke hekker her. Det er myrer vest for planområdet som kan være artens reirområde. Under forutsetning av at arten ikke bruker planområdet som reirområde, vil påvirkningen derfor begrenses til *Noe forringet*. Etter at driftsfasen er over, vil arten fremdeles kunne bruke området til næringssøk. I vurderingen over er det en liten usikkerhet knyttet til om arten hekker tett opptil planområdet, og kan bli forstyrret av anleggsarbeidet. I så fall vil påvirkningen kunne bli større.

Sanglerke (VU) hekker i planområdet, og vil dermed bli negativt berørt i anleggsperioden og i driftsperioden. Trolig er det teigmosaikken i planområdet som har betydning for at arten finnes her. Etter deponiet er ferdigstilt, vil deler av området ha blitt fylt ut med masse, og store deler av området blitt endret. I anleggsperioden, som vil vare i ca. 10 år, vil det være et betydelig forstyrrelsesregime. Det legges til grunn at hekkeområdet vil bli *Forringet – Sterkt forringet* for arten, og at det er fare for at arten kan utgå som hekkefugl i planområdet anleggsperioden. Hvis dette skulle skje, er det ikke sikker at arten reetablerer seg under driftsperioden.

Vaktel (VU) ble registrert syngende på en dyrka mark teig i planområdet. Det må legges til grunn at dette er et valgt hekkeområde for arten, selv om ikke hekking ble dokumentert. Da fuglen ble registrert i et område som skal fylles ut, må det legges til grunn at lokaliteten blir utilgjengelig i inntil 10 år. Dette kan gi negative utslag for ungeproduksjonen dersom det ikke finnes gode erstatningslokaliteter i området. Påvirkningen vurderes til *Forringet*. Hekkeområdet deres blir mer eller mindre utilgjengelig i flere år, men en større oppdyrking av området vil medføre at et større område blir disponibelt som et potensielt hekkeområde. Det er likevel usikkert om dette blir såpass egnet som dagens situasjon, da det nå er en mosaikk i habitater som arten ofte søker. Det er imidlertid usikkert om arten forekomst her er tilfeldig, eller om det er populasjon i området. Dette vil ha betydning for de faktiske virkningene av tiltaket.

Dverglo (VU) kan hekke i tilgrensende områder til planområdet. Dersom de aktuelle hekkeområdene ikke blir benyttet i forbindelse med deponiet, vurderes påvirkningen til *Ubetydelig endring – Noe forringet*. Trolig benyttes planområdet i liten grad som næringsområde for arten. Det kan ikke utelukkes at dvergloene kan bli forstyrret av anleggsarbeid, men dette vil ikke føre til at fuglene oppgir hekkeområdet. Det er ellers usikkert akkurat hvor arten hekker.

Gulspurv (VU) hekker trolig i området, da den nordlige delen av området vurderes som et egnet hekkeområde for arten. Denne delen av området vil bli negativt påvirket gjennom at det blir deponi i nærmere ti år. I driftsfasen vil området bli mindre egnet som hekkeområde for arten. Hekkeområdet vurderes å bli *Sterkt forringet*.

Fiskemåke (VU) hekker ikke i planområdet, men kan bruke området til næringssøk. Planområdet vurderes imidlertid ikke å være et sentralt fødesøksområde for arten, da det ikke er særegent, og ingen kjente hekkeplasser ligger like ved. Påvirkningen vurderes derfor til *Noe forringet*.

Gjøk (NT) parasitterer småfugler, ved at den legger egg som ligner deres oppi reiret deres. Vertsforeldrene klarer ikke å skille disse eggene fra hverandre, og fortsetter rugingen. Når gjøkegget har klekket, starter gjøkungen å kaste ut egg og unger fra reiret. Vertsfuglene forer gjøkungen til den er flygedyktig.

En viktig vertsart for gjøk er heipiplerke. Denne er svært vanlig i planområdet, spesielt i beitemarka. Dette området vil bli *Ødelagt/Sterkt forringet* med utbyggingsplanene, og et område for vertsfugler utgår dermed. Da gjøk har vertsfugler over et større område, er det imidlertid trolig kun en liten del av dens vertsfugler som blir berørt. Påvirkningen vurderes skjønnsmessig til *Forringet*.

Våtmarksfugler vil kunne bli påvirket gjennom endring av omgivelsene, støy, menneskelig aktivitet og en potensiell påvirkning av avrenning fra anleggsområdet. Samlet sett vurderes påvirkningen til *Ubetydelig endring*, da det vil være både positive og negative forhold, som beskrevet for vipe.

7 KONSEKVENSER

7.1 Konsekvenser

I tabell 7.1 utledes tiltakets konsekvens ved at verdi og påvirkning sammenholdes i hht. figur 4.3. Tiltakets samlede konsekvens er utledet i hht. tabell 4.4.

Tabell 7.1. Samlet oversikt over registrerte verdier og tiltakets virkninger og konsekvens for disse.

Tema	Forekomst	Verdi	Påvirkning	Konsekvens
Naturtyper	Nåva	Svært stor verdi	Noe forringet	Noe konsekvens
	Revheia	Svært stor verdi	Noe forringet	Noe konsekvens
Arter og deres økologiske funksjonsområde	Planter			
	Vestlandsvikke (NT)	Middels verdi	Noe forringet	Noe konsekvens
	Fugler			
	Vipe	Svært stor verdi	Ubetydelig	Ubetydelig konsekvens
	Åkerrikse	Svært stor verdi	Ubetydelig	Ubetydelig konsekvens
	Storspove	Svært stor verdi	Noe forringet	Betydelig konsekvens
	Vaktel	Stor	Forringet	Betydelig konsekvens
	Sanglerke	Stor	Forringet - sterkt forringet	Betydelig-stor konsekvens
	Dverglo	Stor	Ubetydelig endring	Ubetydelig konsekvens
	Gulspurv	Stor	Sterkt forringet	Stor konsekvens
	Fiskemåke	Stor	Noe forringet	Noe konsekvens
	Gjøk	Middels	Forringet	Noe-betydelig konsekvens
	Våtmarksfugler	Noe	Ubetydelig endring	Ubetydelig konsekvens
Samlet konsekvens				Stor negativ konsekvens

Da en art får *Stor konsekvens* og en ligger i spennet mellom *Betydelig konsekvens* og *Stor konsekvens*, blir samlet konsekvens **Stor negativ konsekvens** til tross for at det er overvekt av *Noe konsekvens*. Dette for at ikke temaene med lavere konsekvensgrad skal «vanne ut» de med høyere konsekvensgrad.

7.2 Samlet belastning

Den samlede belastningen på naturtypen kystlynghei er liten, da forekomstene er mindre restareal og naturtypen ellers er vanlig forekommende i regionen.

Mange fuglearter er truet av arealbruksendringer og nedbygging av leveområder. Intensifisering av landbruket, mer homogene åker og økt grad av forstyrrelser virker negativt. Inngrepet i planområdet kommer på toppen av en allerede negativ utvikling, som gjør det vanskeligere å finne hekkeplasser og områder egnet til næringssøk.

8 AVBØTENDE TILTAK

Av hensyn til hekkende fugler, bør oppstart av anleggsarbeider og hogst legges utenfor hekkesesongen (mars-juni).

Ved anleggsarbeid i tilknytning til vann må en se til at vannet ikke blir forurensset av oljesøl eller andre kjemikalier og at tilførsel av partikler og organisk materiale begrenses mest mulig. Dette gjelder spesielt tilgrensende myrområder.

9 FORHOLDET TIL NATURMANGFOLDLOVEN

Det overordnede formålet med Naturmangfoldloven (2009) er å ta vare på naturens mangfold og de økologiske prosessene gjennom bærekraftig bruk og vern. I denne rapporten er det gjort vurderinger i forhold til paragrafene (§§) 4, 5 og 8 – 12 i naturmangfoldloven. Teksten i paragrafene følger nedenfor.

Ved vurdering av den samlede belastningen vil det bli lagt vekt på sjeldne forekomster, som arter og naturtyper som er truet. Det skal vurderes om eksisterende og planlagte inngrep kan påvirke tilstanden eller bestandsutviklingen for noen av de overnevnte kategorier. Nedenfor gis en kort oversikt over status for disse forekomstene lokalt og regionalt.

Kapittel 9.1 følger en gjennomgang av vurderinger i forhold til de overnevnte paragrafene i naturmangfoldloven.

9.1 Vurderinger

§4. Forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer

Lovtekst:

Målet er at mangfoldet av naturtyper ivaretas innenfor deres naturlige utbredelsesområde og med det arts mangfoldet og de økologiske prosessene som kjennetegner den enkelte naturtype. Målet er også at økosystemers funksjoner, struktur og produktivitet ivaretas så langt det anses rimelig.

Vurderinger:

Naturtypen som blir berørt av utredningstraseene er vanlig forekommende i distriktet.

§5. Forvaltningsmål for arter

Lovtekst:

Målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet, ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene som de er avhengige av. Forvaltningsmålet etter første ledd gjelder ikke for fremmede organismer. Det genetiske mangfold innenfor domestiserte arter skal forvaltes slik at det bidrar til å sikre ressursgrunnlaget for fremtiden.

Vurderinger:

Etableringen av deponiet vil ikke medføre at noen av de berørte artene ikke vil opprettholde levedyktige bestander i fylket eller i regionen som en følge av tiltaket. De mest kritiske artene i forhold til bestandsutvikling, storspove (EN) og vipe (CR), blir imidlertid utsatt for vedvarende trusler mot bestanden – også endringer i arealbruk. Kombinasjonen av dyrka mark, myr og innmarksbeite vurderes som gunstig i forhold til både plassering av reir og næringssøk. Tiltaket vil medføre at landbruksområdet får et mer homogent preg, noe som i utgangspunktet

ikke er bra for de to artene. Samtidig vil tiltaket medføre at en skog der det i dag hekker en predator på egg og unger, utgår. Dette er bra for de aktuelle artene.

§ 8. Kunnskapsgrunnlaget

Lovtekst:

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.

Vurderinger:

Kunnskapsgrunnlaget for hekkende fugler vurderes som bra nok til å vurdere tiltakets påvirkning. Det er noe usikkerhet knyttet til rastende og trekkende fugler, men det vurderes viktigere å fokusere på hekkefuglene, da disse er spesielt stedstilknyttet.

Kunnskapsgrunnlaget i forbindelse med denne utredningen vurderes som tilstrekkelig til å få belyst hvilken påvirkning tiltaket har på viktig naturmangfold. Det er likevel ikke mulig å få fullstendig oversikt over hva som finnes i området innenfor de gjeldende rammer for arbeidet.

§ 9. Føre-var prinsippet

Lovtekst:

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet.

Vurderinger:

Dette er en lovtekst som er relevant for forvaltningen.

§ 10. Samlet belastning

Lovtekst:

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

Vurderinger:

Ved vurdering av de samla belastninger for naturmangfoldet, er det kun fokusert på viktige forekomster. Den samla belastningen skal vurderes både ut fra dagens situasjon, det planlagte tiltaket og andre planlagte tiltak i området.

Flere av de rødlista fugleartene som vil bli berørt av deponiplanene, har en samlet stor negativ påvirkningsbelastning i Norge. Dette gjelder spesielt artene vipe og storspove. Det vurderes at tiltaket i liten grad vil bidra i det store bildet, men som ett av mange enkelttiltak vil det sammen med andre tiltaket i distriktet bidra negativt. Utviklingen for kulturlandskapsfugler som er knyttet til et mangfoldig kulturlandskap, med variert teigstruktur, er stort sett negativt. Med

«homogeniseringen» av jordbruksområdene, dvs. utvikling mot mer ensformig teigstruktur, vil spesielt arter som gulspurv, vipe og storspove rammes negativt.

Det er mye kystlynghei i Rogaland. Lokalitetene i dette tilfellet er små restlokaliteter som trolig en gang har vært en del av et stort kystlyngheiområde. Tapet av disse lokalitetene vil ikke påvirke naturtypen kystlynghei som helhet.

§ 11. Kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver

Lovtekst:

Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.

Vurderinger:

Dette er en lovtekst som er relevant for tiltaket. F.eks ved gjennomføring av avbøtende tiltak som hindrer forurensning til Mosvatnet og tilgrensende myrforekomst.

§ 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Lovtekst:

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

Vurderinger:

Dette er en lovtekst som er relevant for tiltaket.

10 REFERANSER

- Artsdatabanken (2018). Norsk rødliste for naturtyper 2018.
<https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper>
- Artsdatabanken (2021). Norsk rødliste for arter 2021.
<https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021>
- Artsdatabanken (2023). Fremmede arter i Norge - med økologisk risiko 2023.
<https://www.artsdatabanken.no/lister/fremmedartslista/2023>
- Artskart: <https://artskart.artsdatabanken.no>
- Bratli, H., Halvorsen, R., Bryn, A., Arnesen, G., Bendiksen, E., Jordal, J.B., Svalheim, E.J., Vandvik, V., Velle, L.G., Øien, D.-I & Aarrestad, P.A. 2017. *Dokumentasjon av NiN versjon 2.1 tilrettelagt for praktisk naturkartlegging i målestokk 1:5000. – Natur i Norge*, Artikkel 8 (versjon 2.1.2) (Artsdatabanken, Trondheim;
<http://www.artsdatabanken.no>.)
- Direktoratet for naturforvaltning 2006: *Kartlegging av naturtyper. Verdsetting av biologisk mangfold*. DN-håndbok 13.2-2006.
- Forskrift om fremmede organismer. (2015). *Forskrift om fremmede organismer* (FOR-2015-06-19-716). Lovdata. <https://lovdata.no/forskrift/2015-06-19-716>
- Forskrift om utvalgte naturtyper etter nml.. (2011). *Forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven* (FOR-2011-05-13-512). Lovdata.
<https://lovdata.no/forskrift/2011-05-13-512>
- Miljødirektoratet (2024). *Kartleggingsinstruks 2024: Kartlegging av terrestriske naturtyper etter NiN2*. Rapport: M-2209
- Naturbase: <https://kart.naturbase.no/>
- Miljødirektoratet. *Konsekvensutredninger for klima og miljø*. Veileder: M-1941.
- Naturmangfoldloven. (2009). *Lov om forvaltning av naturens mangfold* (LOV-2009-06-19-100). Lovdata. <https://lovdata.no/lov/2009-06-19-100>
- Statens Vegvesen. 2018. *Konsekvensanalyser – Håndbok V712*.
- Temakart Rogaland: <https://www.temakart-rogaland.no>
- Vannmiljø: <https://vannmiljo.miljodirektoratet.no/>
- Norges Geotekniske undersøkelse (NGU): Geologiske kart. <https://www.ngu.no/geologiske-kart>